

УДК 330

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ**Гавриленко І.О.****STATE REGULATION OF CONSUMER GOODS****Gavrylenko I.A.**

На основі аналізу літературних джерел уточнено поняття та зміст державного регулювання ринку споживчих товарів. Визначено причини, що заважають формуванню і ефективному розвитку ринку споживчих товарів. Виділено основні задачі державного регулювання ринку споживчих товарів на даному етапі розвитку економічних відносин в Україні. Розглянуто методи державного впливу на ринок споживчих товарів. Проаналізовано та згруповано наслідки застосування економічних методів регулювання ринку споживчих товарів в сучасних умовах господарювання. Визначено пріоритетні напрями державного регулювання ринку споживчих товарів.

***Ключові слова.** Державне регулювання, задачі, методи, напрями, попит, пропозиція, ринок споживчих товарів.*

Вступ. Розвиток ринку споживчих товарів відбувається відповідно до закону попиту і пропозиції. Однак в світовій практиці має місце така ситуація, коли механізми базових законів ринкової економіки (попиту і пропозиції, вартості, конкуренції) в цілому виконуючи свої функції щодо встановлення рівноваги між виробництвом і споживанням, платоспроможним попитом і товарною пропозицією, не забезпечують безкризового розвитку економіки та повноцінного задоволення потреб суспільства. На сьогоднішній день така ситуація є характерною для економіки України.

Дія законів ринкової економіки забезпечує підвищення рівню добробуту населення, позитивно впливає на рівень платоспроможного попиту, що в свою чергу призводить до зросту обсягів пропозиції споживчих товарів. В 90-х роках ХХ століття на території країн пострадянського простору склалася ситуація коли попит значно перевищував пропозицію споживчих товарів, їх рівновагу було досягнуто за рахунок зросту цін. За логікою закону попиту і пропозиції після досягнення точки рівноваги, повинно було відбутися зниження цін при незмінних обсягах виробництва. Однак цього не сталося: ціни не знизилися, а обсяги виробництва споживчих товарів значно скоротилися. Тобто в період економічної нестабільності закони ринкового саморегулювання працюють не в повній мірі, і виникає об'єктивна

необхідність державного регулювання з метою забезпечення сталого розвитку економіки країни, досягнення певних соціальних цілей.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні характерним є децентралізація державного управління економікою, тому особливої значимості набувають питання підвищення ефективності управління регіональним ринком споживчих товарів. Виникає необхідність застосування механізмів, що втілюють і реалізують державний інтерес на регіональному рівні, сприяють посиленню впливу держави на економіку кожного окремого регіону.

Дослідженню проблематики необхідності державного регулювання на регіональному рівні присвячено чимало наукових робіт вітчизняних авторів. Серед фахівців України слід зазначити таких авторів: Азарян О.М., Ахромкіна Є.М., Варналія З.С., Воротіна В.С., Керецмана В.Ю., Долішнього М.І., Лагутіна В.Д., Лігоненко Л.О., Максимова В.В., Свірідової Н.Д., Трет'як В.В., Чужикова В.І. та ін. Науковою основою досліджень ролі державного регулювання в підвищенні ефективності ринкових механізмів стали праці зарубіжних вчених: Брю С., Долана Є. Дж., Домара Е., Калгара Н., Кейнса Дж. М., Котлера Ф., Макконелла К., Маршалла А., Мітчела В., Самуельсона П., Фрідмена М. та ін. Однак питання межі державного регулювання, розробка і обґрунтування дієвого механізму державного регулювання регіонального ринку споживчих товарів залишаються актуальними і потребують подальшого розгляду.

Метою статті є дослідження та теоретичне обґрунтування значення державного регулювання, визначення методів, механізмів, меж і напрямів державного регулювання ринку споживчих товарів щодо розширення його виробничого потенціалу.

Відповідно до цієї мети були поставлені і вирішені такі завдання: уточнити поняття державного регулювання ринку споживчих товарів; виділити напрями державного регулювання в змішаній економіці; визначити межі державного регулювання ринку споживчих товарів; конкретизувати задачі державного регулювання

ринку споживчих товарів; проаналізувати методи державного впливу на ринок споживчих товарів.

Виклад основних матеріалів. Регуляторами ринку виступають конкуренція, ціноутворення, менеджмент і державне регулювання, що знаходяться в тісному взаємозв'язку і впливають на функціонування суб'єктів ринку споживчих товарів.

В даному дослідженні під державним регулюванням ринку споживчих товарів розуміється діяльність державних органів влади і управління різного рівня спрямоване на реалізацію інтересів суб'єктів ринку споживчих товарів, через стимулювання виробництва продукції і розширення виробничого потенціалу вітчизняних підприємств. Основною метою державного регулювання ринку споживчих товарів в Україні є удосконалення процесів виробництва, купівлі і продажу споживчих товарів і дотримання суб'єктами підприємницької діяльності законності виробничих і торговельних операцій.

В сучасній економічній літературі проблеми державного регулювання ринкових процесів трактуються неоднозначно. Існують три наукові економічні школи – кейнсіанство, монетаризм і інституціоналізм – в рамках яких сформувалися декілька теорій державного регулювання, які по-різному трактують цілі, задачі, форми і методи державного регулювання ринкових процесів.

В перше об'єктивну необхідність державного регулювання економіки обґрунтовано в робота Дж. Кейнса. Він є основоположником теорії ефективного попиту, яку покладено в основу концепції державного регулювання. Дж. Кейнс визначає головною метою державного регулювання забезпечення повної зайнятості населення, значну увагу приділяє процесам формування національного доходу, реалізації товарів в сфері обігу і забезпеченні ефективного попиту [1]. На думку Дж. Кейнса держава має вирішальне значення щодо подолання економічної кризи. В задачі держави, по Дж. Кейнсу, входять регулювання розподілу доходів всього суспільства, зосередження в державному секторі економіці грошових і інших ресурсів з метою активного впливу на ринкові процеси. Головним об'єктом державного регулювання повинен бути попит на ринку споживчих товарів і ринку засобів виробництва. Задля підвищення платоспроможного попиту населення і стимулювання оновлення засобів виробництва держава повинна збільшувати обсяги інвестицій в сферу виробництва, при цьому вирішення соціально-економічних задач повинно відбуватися за рахунок податків і випуску грошей в обіг. Значний вплив на ринок споживчих товарів має процес ціноутворення.

Послідовники Дж. Кейнса П. Самуельсон, Дж. Тобін в своїх роботах запропонували систему заходів антикризового регулювання економіки на основі гнучкого використання витрат і доходів бюджету в залежності від зміни ринкової

кон'юнктури, а також варіативності ставок податків і обсягів платежів в державні соціальні фонди [2]. В їх роботах вперше зустрічається спроба поєднати методи державного регулювання з активним використанням ринкових методів, а саме конкуренції. Кейнсіанці стверджують, що ціни не можуть швидко реагувати на співвідношення попиту і пропозиції, і тому більш привабливим орієнтиром в ринковій кон'юктурі є обсяг реалізації і величина запасів товарно-матеріальних цінностей. Однак якщо ціни залишаються стабільними, то при знизенні попиту товарний обіг також повинен скорочуватися. При цьому значні запаси призводять до іммобілізації обігових коштів. При збільшенні попиту товарний обіг збільшується. Дефіцит товарів призводить до того, що виникає необхідність в розширенні господарських зв'язків. Тому вирішальне значення набуває взаємодія торговельних організацій з постачальниками і споживачами.

Повною протилежністю кейнсіанству є монетаризм, так М. Фрідман, Ф. Хайек вважають, що втручання держави в ринкові процеси негативно впливає на економічний розвиток будь-якої країни [3,4]. Вчені-монетаристи наполягають на тому, що роль державного регулювання повинна обмежуватись стимулюванням підприємницької діяльності. На відміну від кейнсіанства монетаризм виділяє в якості об'єкта державного регулювання пропозицію факторів виробництва. Система заходів державного регулювання при цьому перш за все спрямована на зниження державних витрат за рахунок скорочення соціальних програм, проведення кредитно-грошової політики задля підтримки необхідного рівня грошової маси, зниження рівня податків, скорочення дефіциту бюджету, визначення оптимального рівня мінімальної заробітної платні тощо. Монетаризм спирається на механізм вільного ціноутворення, що регулюється самим ринком, тобто попитом і пропозицією.

Як вже було зазначено раніше, третя наукова школа – інституціоналізм, виникла на початку ХХ століття. Однак значної кількості прихильників не мала, це пояснюється тим, що обґрунтування руху економічних благ лише інституціональними факторами недостатньо. Крім того не існувало єдиного визначення поняття «інститут», під яким частина вчених-економістів розглядала корпорації, інші – профспілкові об'єднання, треті – державу та ін. Це пояснюється спробою запозичити і використати в економіці методи інших наук (права, соціології, політології тощо). Однак такий симбіоз на дав значних позитивних результатів щодо державного регулювання економіки.

60-70-ті роки ХХ століття вважають початком другого етапу розвитку інституціоналізму. Відмінні риси інституціоналізму на етапах його розвитку наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика етапів розвитку інституціоналізму

№ п/п	Критерії порівняння	I етап	II етап
1	Представники	Т. Веблен, Дж. Коммонсан, Дж. К. Гелбрейт	Р. Коуз, Д. Норт, Дж. Б'юкенен
2	Загальний підхід у дослідженні проблеми	Від права і політики до економіки, спроба вивчати проблеми сучасної економічної теорії методами інших наук.	Вивчення політологічних і правових проблем методами неокласичної економічної теорії, з використанням інструментів сучасної мікроекономіки і теорії гри.
3	Основні напрями дослідження	Дослідження зосереджено на діяльності колективів (профспілкових організацій, уряду) щодо захисту інтересів особистостей.	Дослідження базуються на основі догми, що індивід незалежний від будь-якого впливу, він самостійно відповідно зі своїми інтересами вирішує, членом якого колективу він є.
4	Необхідність державного регулювання ринку	Єдність думки всіх представників школи інституціоналізму, обґрунтована недосконалістю ринкових механізмів, їх неспроможністю вирішувати сучасні проблеми розвитку суспільного виробництва.	
5	Механізм державного регулювання	Система суспільного контролю підприємницької діяльності, в тому числі на рівні окремого підприємства, регіональному і державному рівнях. Ця система складається з контролю над великими підприємствами, державного впливу на механізми конкуренції і ціноутворення на ринку праці, фінансів, товарів тощо.	

Таким чином, всі сучасні теорії щодо проблем економічної ролі держави в умовах ринкової економіки, знаходяться між двома основними концепціями, які слід розглядати як граничні межі. З одного боку, неокейсіанство, яке наголошує на необхідності державного втручання в економіку, з іншого - неокласичні моделі, які виступають за скорочення державного регулювання. Всі інші теорії по суті є синтез цих теорій. Виникнення цих теорій є наслідком критики двох основних концепцій протилежних до масштабів, меж і методів державного регулювання виробничого сектору економіки.

На сьогоднішній день неефективність ринку визначається двома основними причинами: перша - затримка формування істинної конкуренції, слідством чого є відсутність розвинутих зв'язків між учасниками ринку і в решті решт - надмірні витрати, дорожчання ринкової системи; друга причина - виникнення невинуватих витрат в соціальній сфері. В цій сфері ринкові відносини можуть не відображати інтереси суспільства. Тому у випадку неефективного функціонування ринку мета державного регулювання полягає в формуванні і посиленні конкуренції, усуненні її негативних ефектів, і в підтримці необхідного рівня соціальної справедливості. Держава повинна вирішувати питання, які класичний ринок вирішити неспроможний. Перш за все це стосується питання зайнятості населення, реалізації масштабних інвестиційних і інноваційних проектів, нерівномірності регіонального розвитку, вплив на інфляційні та монополізаційні процеси тощо. Саме державне регулювання відповідно до соціально-пріоритетних цінностей в поєднанні з саморегулюванням ринкових відносин є характерною рисою економіки більшості розвинутих країн. Державне регулювання в такому розумінні передбачає створення правової бази ринкового господарства, захист свободи

конкуренції, прав виробників і споживачів, перерозподіл ресурсів для стимулювання виробництва товарів, що виготовляються в недостатній кількості.

В сучасній економічній літературі, система, для регулювання якої використовується змішаний спосіб управління економічними процесами за допомогою ринкового механізму і державного регулювання, отримала назву змішаної економіки.

Для змішаної економіки характерно наступне: збільшення ринкового сектору (в межах визначеної потреби) призводить до зменшення державного сектору;

ефективність фінансового та виробничого потенціалу ринкового сектору визначає економічну забезпеченість державного сектору;

процес приватизації (в тому числі землі) триватиме поки весь державний сектор не стане ринковим [5,6].

В змішаній економіці держане регулювання здійснюється за трьома основними напрямками:

I напрям - шляхом впливу на підприємство (забезпечення правової бази, підтримка конкуренції, захист внутрішнього ринку, стимулювання нових форм ведення бізнесу, стимулювання інвестицій, підтримка розвитку окремих галузей виробництва та ін.);

II напрям - рівномірний розподіл ресурсів суспільства між окремими шарами населення, утримання системи освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та ін., що є необхідною умовою стабільного зросту економіки;

III напрям - стабілізація економіки, контроль інфляції, рівня зайнятості тощо.

Система державного регулювання ринку споживчих товарів повинна забезпечувати взаємоузгодження виконання наступних задач:

захист внутрішнього ринку на основі підтримки, як вітчизняних так і регіональних товаровиробників;

стимулювання інновацій в технології торгівельного процесу;

правове регулювання ринку споживчих товарів, як в цілому внутрішнього так і окремих регіональних ринків;

забезпечення контролю за якістю товарів, що реалізуються, дотриманням законодавства і захисту прав споживачів;

підтримка товаропотоків необхідних для забезпечення державних потреб;

забезпечення безпеки і якості товарів і торгівельного обслуговування, перш за все це стосується якості і безпеки торгівельних послуг, стабільність максимально можливого асортименту наявних товарів, дотримання прав споживачів тощо;

формування достатнього рівня конкуренції, що в змозі забезпечити стійку систему товароруку і попередження можливих проявів монополізму на ринку споживчих товарів;

розвиток торгівельної інфраструктури, що забезпечує цивілізовані форми здійснення торгівельної діяльності;

стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу і сучасної інтеграції торгівельних підприємств;

взаємодію суб'єктів ринку з органами виконавчої влади з питань удосконалення організації торгівельного обслуговування, розповсюдження прогресивних торгівельних технологій вітчизняного і закордонного досвіду організації торгівельної діяльності;

інформаційне забезпечення оперативного моніторингу поточних процесів на ринку споживчих товарів.

В сучасних умовах господарювання суб'єктами ринку споживчих товарів виступають держава, суспільні організації виробників і продавців товарів, суспільні організації споживачів.

Масштаби діяльності вказаних суб'єктів регулювання різні, що пояснюється неоднаковим потенціалом економічних, фінансових, ресурсних, юридичних можливостей кожного з них. Так, найбільший потенціал має держава, найменшим суспільні організації споживачів товарів. Однак включення в процес регулювання нових суб'єктів – суспільних організацій - дозволяє внести якісні зміни в функціонування ринку споживчих товарів і розширення його виробничого потенціалу.

По суті регулювання ринку споживчих товарів – це вплив і управління інтересами його учасників. Інтереси виробників зводяться до виробництва продукції, що має попит, в обсягах визначених ринком, і отримання максимального прибутку від її реалізації. Інтереси споживачів пов'язані з задоволенням їх особистих потреб через співвідношення між якістю, асортиментом і ціною представлених на ринку товарів.

На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що в даний момент на ринку споживчих товарів виділяють три суб'єкта, які мають

найбільший вплив на нього. Наявність такої кількості суб'єктів регулювання породжує протиріччя цілей і методів їх впливу на ринок, яке на практиці є переборним. В процесі конкретних дій щодо регулювання ринку всіх перелічених суб'єктів відбувається певне погодження їх інтересів, цілей і методів регулювання. Це обумовлено тим, що регулювання держави, виробників і споживачів спрямовано на різні економічні процеси, що мають місце на ринку споживчих товарів. Суб'єкти регулювання мають різне поле діяльності, тому їх цілі і методи в більшості своїй є несуперечливими. Так підвищення якості продукції, і в зв'язку з цим вплив на ринок не може вступити в протиріччя, наприклад, з діяльністю держави щодо регулювання цін і доходів.

Таким чином, під регулюванням ринку споживчих товарів слід розуміти комплекс економічних, адміністративних заходів та соціальних дій, які здійснюються з метою забезпечення сталого та ефективного розвитку виробничої сфери ринку і зростання його потенціалу.

При формуванні механізму державного регулювання ринку споживчих товарів необхідно враховувати досвід економічно розвинутих країн щодо використання економічних важелів стимулювання виробництва споживчих товарів і його орієнтації на більш повне задоволення запитів споживачів. При цьому слід враховувати національні особливості формування і розвитку регіональних та загальнодержавного ринку споживчих товарів. Конкретні заходи повинні ретельно розроблятися та апробуватися на практиці с наступним внесенням необхідних коректив відповідних змін економічної ситуації.

В загальному вигляді державний вплив на ринок споживчих товарів може здійснюватися за допомогою різних методів: економічних, адміністративних, організаційно - правових, соціально-психологічних. Ефективний механізм передбачає поєднання державного регулювання економічних процесів з ринковим саморегулюванням. Цим двом напрямкам впливу на ринок споживчих товарів відповідають дві основні групи методів: адміністративні і економічні. В ринковій економіці основним є економічний метод.

Економічні методи регулювання виробничої сфери ринку споживчих товарів є формою непрямого регулювання процесів, що мають місце в цій сфері. Воно здійснюється через систему економічних важелів та стимулів, що мають вплив на стан ринку, перш за все до них відносять податкову, валютну, фінансово-кредитну, зовнішньоекономічну політику тощо. Економічні методи дозволяють регулювати обсяги і напрями інвестицій в певні галузі виробництва, зайнятість, структуру експорту та імпорту та інші економічні процеси, від яких залежить рівень споживання

основних товарів, ступінь задоволення потреб населення в них.

Альтернативою економічним методам є адміністративні методи регулювання. Вони представляють собою форму безпосередньо прямого регулювання ринку споживчих товарів. Діяльність ринкового механізму звужує сферу діяльності держави щодо безпосереднього управління процесами, що мають місце на ринку споживчих товарів, однак дозволяють розширювати непряме регулювання.

До конкретних форм адміністративного регулювання відносяться перш за все прийняття та обов'язкове виконання всіма суб'єктами підприємницької діяльності законодавчих і нормативно-правових актів. Крім того адміністративне регулювання ринку споживчих товарів здійснюється через встановлення на законодавчому рівні мінімальної заробітної плати, рівня прожиткового мінімуму, державного замовлення на окремі види товарів, формування товарних ресурсів по соціально значущим товарам першої необхідності, та товарам масового попиту.

До специфічних методів регулювання виробничої сфери ринку споживчих товарів доцільно віднести організаційно-правові методи. Ці методи є в деякій мірі різновидами методів адміністративного регулювання. Вони торкаються організаційної структури сфери споживання, її

правового забезпечення, тобто правового регулювання системи взаємозв'язків, що виникають в процесі функціонування ринку споживчих товарів.

Соціально-психологічні методи регулювання ринку пов'язані з визначенням поведінки споживачів. Їх використання дозволяє впливати на платоспроможний попит населення. Особливість використання цих методів в тому, що за їх допомогою можливо впливати на психологію споживачів, їх думку, смак, звички, змінюючи через це величину попиту на ті чи інші товари. Соціально-психологічні методи здебільшого використовують на рівні фірм, підприємств, корпорацій при розробці і реалізації маркетингових стратегій. Крім того, ці методи останнім часом використовуються і на макрорівні при впровадженні антирекламних заходів щодо шкідливих споживчих товарів (алкогольні напої, тютюнові вироби тощо) для формування цільових орієнтирів серед певних соціальних груп населення.

Всі методи регулювання споживчого ринку тісно пов'язані між собою, найбільший ефект регулювання буде отримано за умови їх поєднання та комплексного використання. При цьому слід враховувати, що стабільний розвиток ринку споживчих товарів призводить до домінування економічних методів над іншими, що в свою чергу має як позитивні та і негативні сторони (табл. 2).

Таблиця 2

Позитивні і негативні наслідки застосування економічних методів регулювання споживчого ринку

Економічні методи регулювання	
Забезпечують:	Призводить до (при певних економічних умовах):
підвищення ролі споживача, який визначає вимоги до асортименту і якості товарів, і як слідство значно впливає на формування кон'юнктури ринку	зросту безробіття
повну свободу суб'єктів підприємницької діяльності щодо вибору напрямів їх діяльності, партнерів, формування господарських зв'язків, їх юридичною відповідальністю за результати і наслідки діяльності	посилення соціальної диференціації населення за рівнем доходів і матеріального забезпечення
формування цін на споживчі товари відповідно до попиту і пропозиції на ці товари	нерівномірного соціально-економічного розвитку регіонів
рівноправне існування всіх суб'єктів підприємницької діяльності не залежно від форми власності	зниження рівня соціального захисту населення
стимулювання інвестицій в виробничу сферу ринку споживчих товарів	гарантії справедливості щодо розподілу і споживання національного доходу
вільне переміщення товарів в ринковому середовищі	неефективності визначення і реалізації довгострокових задач, що відповідають національним і суспільним інтересам

Проблема оптимального поєднання економічних, адміністративних, організаційно-правових і соціально-психологічних методів регулювання товарного обігу, повинна вирішуватися в значній мірі на регіональному рівні. При цьому регіональні органи влади повинні вирішувати питання щодо забезпечення необхідного рівня пропозиції соціально значимих товарів, а саме: надання цільових кредитів і формування замовлення;

повне або часткове звільнення від сплати місцевих податків при закупівлі, накопичені і реалізації товарів;
встановлення обов'язкового переліку асортименту для оптових і роздрібних підприємств;
визначення основних вимог до діяльності підприємств (видача ліцензій на оптову і роздрібну торгівлю);
контроль якості товарів, асортиментного мінімуму, дотримання правил торгівлі, умов договорів з місцевими органами самоврядування, норм законодавчих актів;

використання встановлених законом санкцій до підприємств-порушників.

Таким чином, держава повинна займати активну і конструктивну позицію в процесі формування ринку споживчих товарів, а саме шляхом законодавчого регулювання впливати на процеси, що відбуваються в цій сфері, спрямовувати їх відповідно до інтересів як власників, товаровиробників, споживачів, так і регіонів і держави в цілому, здійснювати ефективний контроль за ходом перетворень, вносити необхідні корективи в стратегію управління розвитком ринку споживчих товарів. В цьому полягає її регулятивна функція – встановлення єдиних для всіх правил економічної поведінки і контроль за їх дотриманням.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні пріоритетними напрямками державного регулювання ринку споживчих товарів є:

розширення товарної пропозиції на основі державного стимулювання розвитку вітчизняного виробництва товарів, удосконалення його структури і підвищення ефективності;

досягнення раціональної збалансованості власного виробництва і ввезення (імпорту) споживчих товарів;

подальший зріст споживчої спроможності населення шляхом впорядкування системи формування їх доходів, в тому числі підвищення оплати труда робітників державного сектору, збільшення розміру пенсій тощо;

створення умов для нормальної конкуренції на ринку споживчих товарів, здійснення державної підтримки малого бізнесу;

стимулювання розвитку інфраструктури ринку споживчих товарів;

реалізація необхідних заходів щодо захисту прав споживачів, дотримання державних стандартів в рамках безпеки продуктів харчування;

скорочення диференціації рівнів розвитку регіональних ринків споживчих товарів, створення умов для функціонування повноцінного загальноукраїнського ринку споживчих товарів.

Результати досліджень. Найбільш суттєві теоретичні результати наступні:

уточнено поняття державного регулювання ринку споживчих товарів;

визначено основні задачі державного регулювання ринку споживчих товарів;

проаналізовано методи державного впливу на ринок споживчих товарів;

визначено і згруповано наслідки застосування економічних методів державного регулювання в сучасних умовах господарювання;

розглянуто доцільність комплексного поєднання методів державного регулювання ринку споживчих товарів;

визначено пріоритетні напрями державного регулювання ринку споживчих товарів.

Висновки. Таким чином, ринок споживчих товарів функціонує на основі дії закону попиту і пропозиції. Однак, встановлення рівноваги між попитом і пропозицією не завжди забезпечує повноцінне задоволення потреб суспільства та умови стабільного розвитку економіки. Виникає об'єктивна необхідність цілеспрямованого державного регулювання ринку споживчих товарів, яке може здійснюватися за допомогою системи типових мір законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру державними установами, що мають певні повноваження.

Потребують додаткових досліджень питання забезпечення комплексності при розробці і реалізації механізмів державного регулювання ринку споживчих товарів, вибору форм і способів розв'язання проблем забезпечення стабільного функціонування ринкових механізмів, розмежування повноважень щодо регуляторної діяльності між центральним і регіональними рівнями виконавчої влади.

Л і т е р а т у р а

1. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. / Кейнс Дж. М. – М.: Изд-во Гелиос АРВ, 2002. - 352с.
2. Самуэльсон Пол. А. Экономика: [учебник] / Самуэльсон Пол. А., В сокр. Пер. с англ. – Севастополь, изд. «Ахтайар», 1995.-384с.
3. Хайек Ф. Индивидуализм и экономический порядок / Хайек Ф., перев. О. Дмитриева, - М.: изд-во Сициум, 2011. - 432с.
4. Фридмен М. Основы монетаризма / Фридмен М., Под науч. ред. Д.А. Козлова. – М.: ТЕИС, 2002.- 175с.
5. Лагутін В.Д. Внутрішній ринок споживчих товарів: теорія розвитку і регулювання: моногр. / В.Д. Лагутін.- К.: Київ. нац. Торг.-екон. Ун-т, 2008. – 327с.
6. Споживчий ринок України: методологія дослідження та регулювання: моногр. ; заг. ред. Л.О. Лігоненко. – К. : Київ. нац. торг.-еко. ун-т, 2007. - 379 с.
7. Попович Т.М. Організаційно-економічний механізм регулювання ринку споживчих товарів / Т.М. Попович. – Тернопіль, 2008. – 25с.

R e f e r e n c e s

1. Kejns Dzh. M. Obshhaja teorija zanjatosti, procenta i deneg. / Kejns Dzh. M. – M.: Izd-vo Gelios ARV, 2002. - 352s.
2. Samujel'son Pol. A. Jekonomika: [uchebnik] / Samujel'son Pol. A., V sokr. Per. s angl. – Sevastopol', izd. «Ahtaiar», 1995.-384s.
3. Hajek F. Individualizm i jekonomicheskij porjadok / Hajek F., perev. O. Dmitrieva, - M.: izd-vo Sicium, 2011. - 432s.
4. Fridmen M. Osnovy monetarizma / Fridmen M., Pod nauch. red. D.A. Kozlova. – M.: TEIS, 2002.- 175s.
5. Lagutin V.D. Vnutrishnij rinek spozhivchih tovariv: teorija rozvitku i reguljuvannja: monogr. / V.D. Lagutin.- K.: Kiiv. nac. Torg.-ekon. Un-t, 2008. – 327s.
6. Spozhivchij rinek Ukraïni: metodologija doslidzhennja ta reguljuvannja: monogr. ; zag. red. L.O. Ligonenko. – K. : Kiiv. nac. torg.-eko. un-t, 2007. - 379 s.
7. Popovich T.M. Organizacijno-ekonomichnij mehanizm reguljuvannja rinku spozhivchih tovariv / T.M. Popovich. – Ternopil', 2008. – 25s. I. Filjuk G., Shevchuk O,

Tendencii rozvitku spozhivchogo rinku Ukraïni / Tovari i rinki 2011 №1 Rinkovi doslidzhennja

Гавриленко И.А. Государственное регулирование рынка потребительских товаров

На основе анализа литературных источников уточнено определение и содержание государственного регулирования рынка потребительских товаров. Определены причины, препятствующие формированию и эффективному развитию рынка потребительских товаров. Выделены основные задачи государственного регулирования рынка потребительских товаров. Рассмотрены методы государственного воздействия на рынок потребительских товаров. Проанализированы и сгруппированы последствия применения экономических методов регулирования рынка потребительских товаров в современных условиях хозяйствования. Определены приоритетные направления государственного регулирования рынка потребительских товаров.

Ключевые слова. Государственное регулирование, задачи, методы, направления, предложение, рынок потребительских товаров, спрос.

Gavrylenko I.A. State regulation of consumer goods.

Based on the analysis of literary sources to specify the definition and content of state regulation Rinka consumer goods. Identified obstacles to the development and effective development of the consumer market. The basic task of state regulation of consumer goods. The methods of state influence on the consumer market. Analyzed and grouped effects of economic methods of the consumer market in the current economic conditions. Identified priority areas of state regulation of consumer goods.

Keywords. Government regulation, objectives, methods, directions, offering consumer market demand.

Гавриленко Інеса Олександрівна - асистент кафедри «Облік і аудит» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, gavinn@mail.ru.

Рецензент: Свірідова Н.Д. - доктор економічних наук, професор, директор інституту економіки і фінансів Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Луганськ, Україна

Стаття подана 10.12.2013